

Доц. д-р **Димитрина Михова**

Катедра Чуждестранни култури  
Факултет по образование  
Университет Ямагучи, Япония  
e-mail: didi@yamaguchi-u.ac.jp



Доц. д-р Д. Михова е географ, доктор (Географски институт – БАН, 1988). Специализирала е ГИС в САЩ (1989–1990). От 1997 г. работи в Университета в Ямагучи, Япония. Преподава Културна география, Хуманитарна география, География и природна среда (бакалавърска степен) и Основи на ГИС и използването им в обучението в пред-университетското образование (магистърски курс на обучение).

Проф. д-р **Нобору Сато**

Катедра Чуждестранни култури  
Факултет по образование  
Университет Ямагучи, Япония  
e-mail: didi@yamaguchi-u.ac.jp



Проф. д-р Н. Сато преподава Земеделие и култури, Население и изхранване, Световни проблеми на земеделието, Японско традиционно земеделие. Той е един от инициаторите на националното японско движение за запознаване на японските деца с традиционното земеделие и с корените на японската култура. Организатор е на стотици мероприятия в тази област, включително и „Училището на оризището“. Съветник е по Селски туризъм и работа с деца към различни неправителствени организации и към администрацията на префектура Ямагучи.

ТУРИЗЪМ – ДИСКУСИЯ

Четиво с продължение

## ОРГАНИЗАЦИЯТА НА „ЗЕЛЕН“ И „СИН“ ТУРИЗЪМ В ЯПОНИЯ (изследване на примера на префектура Ямагучи, Западен Хоншу)

Селски туризъм и как той се разбира в Япония

Промените в японските селски райони след Втората световна война могат да бъдат характеризирани от тенденции за стагнация и застаряване на населението. През последните 15–20 години бяха предприети много усилия за развитието на селския туризъм, като едно от средствата за ограничаване на тези негативни процеси. След приемането на специален закон за поддръжка и използване на селските райони за туризъм през 1995 г., Министерството на земеделието, горското стопанство и рибното стопанство, Министерството на транспорта, Министерството на труда и социалните грижи, Министерството на здравеопазването, както и всички техни регионални подразделения влязоха в активно сътрудничество за изработване и реализиране на стратегия за неговото развитие (Yutaka, A.2006).

Селският туризъм отдавна се практикува в икономически развитите страни и има различна история и традиции във всяка една от тях. Специалистите по селски туризъм дават много и различни дефиниции на този вид дейност. Ще споменем определението на П. Петров (2010): „Туризъм в слабо урбанизирана околна среда, включващ настаняване в селска къща, запознаване със селския начин на живот в т. ч. и чрез пряко участие в различни земеделски и занаятчийски дейности, както и запознаване със селското културно – историческо и природно наследство“ (с. ...). По принцип сме съгласни в голяма степен с това определение. Но вероятно така дефинираното понятие „селски туризъм“ е правилно за особеностите на България. Ако разгледаме състоянието на нещата в други природни и социално-икономически среди, то се оказва не най-точно и не напълно достатъчно. „Настаняване в селска къща“ е възможно, но

не задължително за осъществяване на селски туризъм. Участието в различни земеделски и занаятчийски дейности може да бъде пряко, а може да се осъществи и чрез наблюдение и изучаване на място, в селска среда. Освен това, има и други форми на обмен град-село, които не са свързани непременно с пребиваване в конкретната селска среда, но са свързани с практикуване на „селски“ дейности и консумация на продукти, добити там.

Смята се, че селският туризъм е започнал в Европа, но бързо се развива и в Америка. В Япония той започва малко по-късно, но както при много други случаи Япония приема чуждестранния опит, но го адаптира към своите условия до такава степен, че го променя качествено според своите особености.

Най-често използваните наименования на този вид туризъм в селска среда обикновено са „агри“-туризъм, „селски“ туризъм, „зелен“ и съответно „син“ (селски, но край морето) туризъм. Понякога и „еко“-туризмът се причислява към селския туризъм (Михова и др., 2009).

През последните години, с натрупването на много опит и следвайки умело ръководена и агресивно прилагана стратегия на японското правителство от регионалните и местни органи на властта и съответните неправителствени организации, селският туризъм в Япония достига до различни измерения. Според специалистите от Административния офис на префектура Ямагучи, трябва да се развива „Слоу-туризъм“. Използва се направо английската дума slow (бавен). Този вид туризъм, според регионалните управителни органи трябва да включва:

- **Зелен туризъм** – почивка сред природата в земеделски райони, предимно (за условията на префектура Ямагучи) в планински райони.

- **Син туризъм** – което означава почивка и дейности, свързани с рибарски селски райони.

- **Еко-туризъм** – посещение на специфични природни забележителности, които имат връзка със селски територии, а има и случаи, където в паркове (които по принцип са еко-обекти) се създават условия за практикуване на земеделски дейности, насочени към туристи (такъв пример има в Национален парк Акиоши).

- **Мичи но еки** – т.е. развитие на специални крайпътни станции, които имат връзка с местните селски общества и следвайки специална стратегия спомагат за обмена град-село.

Всички тези форми на туризъм са свързани с консумиране, наблюдение, възприемане на местните природни и културни особености с помощта, при обслужването, или под ръководството на местните хора. За това не винаги е необходимо нощувка в селска къща. Ударението тук е върху „контакта с местните хора“ и „докосване, преживяване на селския бит и природата“.

В много от дефинициите за туризъм преобладава търговският елемент. Но не винаги всичко свър-

зано с туризма и туристическите дейности е „продукт“, понеже „продуктът“ предполага в по-голяма степен някаква материалност или поне материални елементи. Ударението може да бъде не върху материалната част, а върху емоционалната и на двете страни – приемащи и гости.

В много случаи се говори за „повишаване на благосъстоянието на местните хора чрез продаване на туристически стоки и услуги“. В Япония (префектура Ямагучи) нещата стоят малко по-различно, когато става въпрос за селски туризъм. Ударението е поставено върху емоционалния, възпитателния, здравословния ефект. Повишаването на благосъстоянието на предлаганите туристически услуги има някакво значение, но то съвсем не е водещ. Туристическите услуги в селския туризъм в Япония са много по-евтини в сравнение с другите видове туристически услуги и това е целенасочено насърчаване. По-скоро в Япония става въпрос за удовлетворението не само на туристите, а и на местните хора, но отново ще подчертаем, че това в голяма степен е в извън-материален план – факт, който се потвърждава многократно от нашите подробни изследвания. Едно от водещите неща в японското виждане за селски туризъм е възможността на местните (обикновено в застаряващи райони) хора да имат повече връзки с активни хора от градските територии. Този взаимен контакт обогатява и допринася за намаляване на обезлюдяването на селските райони, намаляване на броя на самоубийства на местни жители поради самотност и чувство за безполезност – явление, което за съжаление не е рядкост в Япония. В допълнение, контактът допринася и за предотвратяване на процеса на изчезване на местните традиции и занаяти, които са национално богатство и възпитават в дух на родолюбие.

От друга страна, по думите на един от министрите на здравеопазването на Япония, селската природа и селската култура са национално богатство, което би трябвало да се споделя от всички жители на тази страна и трябва да се помага това да стане възможно. Така се обяснява силната подкрепа на селския туризъм от всички нива на управление в тази страна.

С други думи, в Япония ключова дума в определянето на селския туризъм е „обмен“ град-село, като се внимава той да няма деструктивен характер. Така например, в правилата за предлагане на селска къща в префектура Ямагучи, домакините нямат право да приемат повече от 5 души за нощувка по едно и също време. Целта е да се запази тишината и спецификата на атмосферата, с която се характеризира селската територия.

В японския смисъл не може да се нарече селски туризъм настаняването на студенти в „селски“ къщи (вили) за студентския празник. След дву-тридневни денонощии шумни забави те си тръгват, оставяйки след себе си звуково, материално и друго



Фиг. 1. Местоположение на префектура Ямагучи, Япония (А)

замърсяване и почти никакви контакти с местните хора. Дори икономическият ефект не остава в селото, защото често таксата се прибира от собственик, който най-вероятно живее в града, а в много случаи може и да не е ясно дали плаща всички местни данъци за почистване, за благоустрояване и т.н.

В префектура Ямагучи има понастоящем (юни 2010 г.) около 10 селски къщи, които предлагат нощувки – на морския бряг и в планините (възможно е това да са вече стари данни, защото се забелязва тенденция към засилен интерес от страна на местни фермери). Но броят на хората, осъществяващи вид селски туризъм е голям и непрекъснато се повишава. Само няколко примера:

– Почти във всички начални училища, а и извън училището групи родители, учители и деца организират еднодневно посещение в селски райони, където им се дава възможност заедно с фермерите да садят ориз, сладки картофи и т.н. Това е практика, разпространена в почти цяла Япония (Михова и др., 2009). Плаща се малка сума на селските стопани. Деца, родители, учители и фермери работят заедно няколко часа, обядват заедно, учат се на местни игри и забавления. Много от тях се връщат отново когато се събира ориза, работят пак заедно, накрая заедно правят характерните „мочи“ – един много оби-

чан ритуал. За здравословния, учебно-образователния и възпитателния ефект от това са написани много статии, а съвсем скоро – в началото на 2010 г. – Министерството на образованието, науката, технологиите и спорта прие специални мерки за насърчаване на тези мероприятия. В префектура Ямагучи има организирано така нареченото „Училище на оризището“, което представлява една форма за довеждане на деца и родители до селската природа и бит (същността, ролята и начина на организация ще разгледаме в отделна статия).

– Много селски стопани предлагат бране на ябълки, круши и други плодове. Това са еднодневни посещения, за които гостите заплащат малка сума. Срещу нея работят няколко часа в градината за удоволствие, обядват заедно със собствениците и накрая си заминават с малък подарък – няколко ябълки, круши или ягоди – според сезона – грижливо опаковани. Университет Ямагучи всяка година организира за чуждестранните студенти такива еднодневни посещения, с цел докосване до автентичната японска култура и природа на село.

– Много планини и съответно гори са частни. Не всеки може да ходи да бере билки, гъби или млади коренчета от бамбук, които са обичан продукт в японската кухня. Но стопаните предлагат еднодневни организирани мероприятия за събиране на билки, гъби, горски плодове и пр., с определено време и с точни инструкции. Заплаща се определена (обикновено малка сума) и гостите могат да си отнесат набраното от тях.

– Без нощувка, пак като селски туризъм се определят предложенията на местни стопани да научат гостите как се правят сирене, колбаси, сладолед с мляко, издоено пред очите им. Отделно се дава възможност на децата да поиграят с малките животни. Тъй като в много части на Япония вече почти няма неиндустриално животновъдство, последната атракция е особено интересна.

– Много селски жени предлагат няколкочасови курсове по правене на туршии с местни продукти и по местни рецепти, готварство по местен обичай, с местни продукти и пр., които също не изискват нощувка. Даже често се провеждат не в къщата на стопаните, а в обществени зали и в други подходящи места като например местните крайпътни станции в съответните селски райони.

Предложените по-горе примери са само няколко от многото на брой атракции, свързани със селския туризъм, които се предлагат само в префектура Ямагучи. В другите префектури те са много повече, нап-

пример отглеждане на рогати бръмбари и светулки, курсове по цветарство на село, гмуркане в морето с цел лов на специална риба за приготвяне на специфично местно блюдо. Като цяло обаче, не само в Ямагучи, а и в цяла Япония нощувките в селски къщи са сравнително малко и това е по много причини, най-важните от които са кратките отпуски (в много случаи дори практически липсват такива) и специфичната японска култура (Михова и др., 2009). Ето защо, като цяло селският туризъм в Япония се характеризира с търсене на активни дейности за кратко време. Рекреация без конкретни активни действия като продължителен сън, бездействие с книга в ръка или прекарване на дълги часове на плажа, не са характерни туристически практики за Япония, още по-малко при селския туризъм.

С цел разкриване на развитието и особеностите на селския туризъм в Япония, авторите на настоящия материал предприеха подробно проучване на примера на префектура Ямагучи, разположена в най-западната част на остров Хоншу. Изследването се базира на данни, събрани от:

- Държавни документи, отнасящи се до развитието на селския туризъм в Япония, преди всичко от Министерството на земеделието, горското стопанство и рибното стопанство, Министерството на здравеопазването и социалните грижи, Министерството на транспорта, Агенцията по туризъм и всичките им съответни регионални подразделения.

- Регионалните органи за управление, най-вече Отделът по туризъм към Префектурния офис, на който са делегирани правата да прави стратегия и да осигурява правилата за осъществяване на селски туризъм. Проведени са специални интервюта и дискусии с представители на съответните органи.

- Аграрната асоциация на Япония и нейните местни подразделения.

- Неправителствени организации и университети (Университет Ямагучи, Префектурен университет Ямагучи и др.), където има изградени звена за изучаване и подпомагане на селския туризъм.

Изследвани са и материали от проведени конференции, симпозиуми, курсове за обучение на желещи да предлагат условия за селски туризъм. Някои от тези мероприятия лично са посещавани от авторите, с участие в съответните дискусии.

Проведени са и разговори, интервюта, анкети с хора, работещи в областта на селския туризъм: управители на крайпътни станции, които в Япония имат много голяма връзка със селския туризъм; собственици на селски къщи, които предлагат нощувки за туристи и осъществяват мероприятия, свързани със селския туризъм; фермери които не предлагат къщи за нощувка, но които осъществяват мероприятия на селски туризъм.

Стратегия за развитие на селския туризъм

### 1. Общи положения

Много изследвания сочат, че човек, който се разделя от природата, се променя както по отношение на взаимоотношенията си с останалите индивиди, така и по отношение на собствената си личност. Понякога започва сам да не разбира себе си, както и да не осъзнава, че се е променил. Има много изследвания и данни за особеностите на живота в силно изкуствена среда – най-вече за района на Токио, там, където около 3000 души живеят на квадратен километър. Естествено, зеленината умира, хората се роботизират. Ето защо, в японското общество назрява силно идеята, че в национален мащаб трябва да се разгърне стратегия за насърчаване на хората към повече контакти с природата.

Така преди повече от 20 години възниква инициативата за „природните курорти“. В Япония не е съществувала дума за „курорт“ така, както тя се разбира в Европа. Ето защо думата е взимана от английския език (изписва се на азбуката Катакана, а когато се пише нещо на Катакана, винаги му се придава значение на нещо „по-така“, нещо „по-високо“). Отделят се много пари за осъществяването на тази идея в национален мащаб. Възникват два вида такива „курорти“. Едните са места, които се предлагат за построяване на втора къща – семействата живеят през зимата в големия град (Токио), а през лятото в съответния курорт. Вторият вид са наистина места за развлечение сред природна, често селска среда, с малки хотели и специфични атракции. Но според поддръжниците на Зеления туризъм днес, това не е истински Зелен туризъм, защото не предлага никакви връзки с местното население и земеделието там. Пример за такъв „курорт“ има на остров Кюшу. Представява група хотелчета сред природата, като е направена среда, която да наподобява атмосферата на град Амстердам. До съответния хотел може да се стигне с корабче. Предлагат се различни специалитети, сувенири, атракции. Много пари са вложени от държавния бюджет защото се счита, че това е за здравето на хората. Гостите обикновено не престояват повече от 2 дни с една нощувка. Със спукването на „балонната“ икономика обаче много от тези хотелчета и курорти фалират. Мнозинството от хората считат, че те не са били успешни, защото, макар че на преден план е идеята за „грижа градските хора да имат достъп до природата“, а курортите да са изградени с пари от данъците на всички, те в крайна сметка възникват заради това, че е имало финанси, използвани за един голям проект, на който обаче не са предварително изчислени резултатите (ползите). Може би и затова те се оказват неуспешни.

Този опит дава добър урок на японското правителство, когато предприема инициативата за съз-

даване на **Стратегия за развитието на селския туризъм в страната**. Тогава се утвърждава идеята, че има разлика между туризъм, практикуван в селска среда, и така наречения „зелен“ и „син“ – т.е. наистина селски туризъм. Работещите в това направление специалисти се убеждават, че трябва да се постави ударението не само върху „прекарване сред природата“, а да се помогне за активен обмен между населението в селото и града, който да бъде полезен в много аспекти – здравен, психологически, патриотичен, икономически и пр. Поставя се задачата селският туризъм да се обвърже с регионалното и местното развитие, както и със заздравяването на местните патриотични чувства на хората, тяхното самочувствие и гордост от родния край, тяхната сплотеност около него. Не напразно ключов израз, непрекъснато повтарян в интервюта, анкетите и обикновените разговори по време на нашето изследване беше изразът „чилики-зукури“, който няма пряк аналог на български, но в най-общ смисъл означава „изграждане, поддържане, подпомагане, издигане авторитета на родното място“.

Така идеята за развитието на селския туризъм в Япония се развива „отгоре-надолу“. Държавни органи и научни работници в областта на туризма иницират на национално ниво първите международни симпозиуми по селски туризъм (австрийско-японски и италианско-японски, 1995 г.), където се обсъждат чуждият опит и условията за селски туризъм в Япония (Сато и др. 2009). Различни министерства и държавни агенции заявяват съпричастността си към тази инициатива и обмислят как биха могли да бъдат полезни. В резултат на широки обсъждания се стига до заключението, че селският туризъм трябва да бъде подкрепян с най-различни мерки, но тъй като природните условия и ресурси са различни във всяка префектура, отговорността за това се делегира на префектурните власти в лицето на Отделите по туризъм. Там се откриват няколко длъжности, чиято дефиниция е да отговарят за развитието, поддържането, подпомагането на „зеления“, и „синия“ туризъм, както и за управлението на крайтълни места за почивка, които приемат специален статут на „мичи-но-еки“, т.е. специални крайтълни станции (в Япония има и други видове места за паркиране край пътищата), които се развиват целенасочено така, че да осъществяват връзки с местните селски общества.

## 2. Стратегия в регионален план, на примера на префектура Ямагучи

Изследвайки цялостния подход към развитието на селския туризъм в регионален план, трябва да се спрем на следните насоки за действия, предприети от префектурните власти:

- Разработване на специален „Проект за развитието на „бавния туризъм“ в префектурата.

- Разработване на План за поощряване и подпомагане развитието на този вид туризъм.
- План за обучение на широк кръг лица и организации, имащи интерес към проблемите на „бавния туризъм“.
- Информационно и консултантско осигуряване, реклама.

**Проектът за развитие на бавния туризъм** в префектурата е разработен за периода 2005–2010 г. и дава вижданията на префектурата за неговото място и роля за този период. Проектът съдържа: анализ на природните ресурси, икономическото и демографското състояние на префектурата; анализ на ресурсите за селски туризъм в префектурата; очертава възможностите за взаимодействие на различни институции – държавни, обществени, неправителствени организации, образователни, частни, индивидуални и пр.; дефинира основните насоки на дейности за посочения период с цел развитие на селския туризъм.

**Планът за поощряване и подпомагане на развитието на бавния (селския) туризъм** дава точните формулировки на дейностите, свързани с този вид туризъм според префектурното управление. По-нататък се дефинират целите, задачите и действията, които трябва да се предприемат с цел установяване на стройна, управляема система за подпомагане на индивиди, организации и местни органи на властта, които желаят да работят в това направление. Посочват се също сроковете и отговорностите. Понякога той се нарича „Постоянен план за управление (маниджмънт) на селския туризъм в района“. Посочват се какви точно действия ще се предприемат за промяна на регулативните правила по отношение на инфраструктурата за селски туризъм. Така например, откриването на хотел в Япония става по много тежка процедура. Това важи за почти всички развити страни в света, но в Япония регулативните изисквания, отнасящи се до сигурността на съоръженията и хората са изключително високи. Това ги правеше почти невъзможни за дребните фермери и представляваше голяма пречка за селския туризъм. Ето защо, в държавен мащаб бяха предприети мерки всяка префектура да получи правото да предприеме свои регионални – до известна степен опростени изисквания, когато става въпрос за селски къщи, предлагани за „бавен туризъм“. Това не означава компромис със сигурността, а по-скоро отсяване на изисквания, отнасящи се до лукса, с цел по-естествено преживяване на селския бит. В същото време всяка префектура решава какви свои правила да предприеме, с цел да се ограничи нарушаването на специфичната селска среда, претоварването с много посетители, шумово и друго замърсяване.

Към префектурното управление има вече създаден **Център за подпомагане и обучение по селския туризъм**. Той е постоянно отворен за всякакви видове консултации от страна на всеки заинтересован. По линия на настоящото изследване до момента (август, 2010 г.) са интервюирани стопани на селски къщи, които са ангажирани със селски туризъм, и управители на крайпътни станции, които се смятат за свързани със селския туризъм – всички без изключение изтъкнаха много важното значение на тези консултации. Те обхващат много широк спектър от въпроси, като се започне от това, какви са законовите положения; как да се осигурят начални инвестиции и как най-рационално да се използват; как да се реновират къщите (като се запази селския им характер) и съществуващата инфраструктура за нуждите на селския туризъм; какви видове дейности биха могли да се предлагат; как да се поддържат връзки с цялостната система за селски туризъм и местните общества; как може съответният заинтересован да получи обучение за управление на малка фирма, и пр.. Като се има предвид, че много от желаещите да предлагат селски туризъм са хора, които нямат високо образование и никакъв търговски опит, работата на този център е изключително важна.

Отново по линия на префектурното управление се работи много за обучението на лица, институции, неправителствени организации и др. по проблемите на селския туризъм. Организирант се семинари, конференции, срещи – официални и неофициални мероприятия, които да са в помощ на желаещите да се занимават с дейности, свързани с него. Ангажирани са много специалисти, а към местните университети (например, Университет Ямагучи и Префектурен университет) са създадени специални Групи за регионално развитие, които освен по проблемите на цялостната политика, включват и работа и конкретни научни изследвания по линия на селския туризъм в района. Характерна особеност на работата в това направление е, че тя не се свежда само до провеждане на научни мероприятия за „посветени“, т. е. за знаещи научни работници и някои представители на регионалните и местни власти. Обсъжданията се правят на конференции, в които участват хора, които са пряко ангажирани в осъществяването на селския туризъм.

Ролята на университетите е на практика двустранна. От една страна, те подпомагат развитието на селския туризъм, а, от друга – използват създадената база: селски къщи, мероприятията на селския туризъм, крайпътните станции, свързани с него – за обучение на студенти и ученици. Обучаемите получават организирано знания за природата, за местния бит, обичаи, среда, фолклор, кухня и пр. Участията в мероприятията на селския туризъм представляват в някои случаи част от учебната програма по

определени курсове от различни специалности или учебни предмети, както и възможност за събиране на данни за дипломни работи.

В съвременния свят ролята на информацията и рекламата е незаменяема, особено когато става въпрос за областта на туризма. В същото време, много от хората, които биха могли и желаят да се включат в предлагането на условия за селски туризъм нямат високи знания в информационните технологии: нашето изследване установи, че повечето от предлагашите селски къщи са възрастни жени-домакини (50–70 годишни), някои въобще не работят с компютър, или пък само ползват Интернет пасивно. Но за всички тях има подробна информация в Интернет като част от стройна система за рекламиране на селския туризъм в префектура Ямагучи. Тя обединява уеб-страниците на къщите за селски туризъм – ако те имат разработени такива – и отделно информация за тези, които нямат. Тази система е финансирана, поддържана и актуализирана изключително от Префектурния офис, представян от Центъра за подпомагане и обучение по селски туризъм. Нещо повече, тази **Интернет-информационна система** предоставя форум за обмен на информация и на идеи за различни дейности по линия на селския туризъм.

\* \* \*

В заключение, бихме могли да изтъкнем следните особености в организацията на японския селски туризъм:

1. Той се развива по стратегия, иницирана на държавно ниво, а понастоящем неговото осъществяване, регулиране, консултантска дейност и контролни и информационни функции са поверени на префектурните (регионални) управления.

2. Ударението на японския селски туризъм е поставено върху активния обмен село-град и отразява грижата на цялото общество за опазване на здравето както на живеещите в градовете, така и на местните хора, на културата и традициите на селските територии, както и повишаване на местното самочувствие и възпитаване на гордост от родния край. Икономическият ефект от реализацията му е много малък.

3. Много от инициаторите и предлагашите услуги по линия на селския туризъм в Япония са възрастни хора, често съпруги-домакини, които след пенсионирането на съпруга и напускането на децата, търсят начин за изява и контакти с много хора. За тях емоционалното удовлетворение е много по-важно от материалното. Във всички случаи обаче те получават подробни консултации и помощ, най-често от Префектурния офис.

4. Участниците в японския селски туризъм са предимно японци. Броят на чуждестранните гости

не е голям. Докато предлагашите туристически дейности са предимно хора от по-високите възрасти, делът на децата, младите хора, студентите и учениците сред участниците е много голям. Това се дължи на целенасочена политика за разширяване интереса на младите хора към него като част от процеса на обучение и възпитание.

5. Продължителността на практикуване на селски туризъм в Япония е много малка – няколко часа за дейности без нощувка, а в случаите с нощувка обикновено тя е само една.

6. Наблюдава се засилен интерес от страна на местните общества към развитието на селския туризъм и в бъдеще може да се очаква увеличение на броя на дейностите, предлагани по линия на селския туризъм, на селските къщи, участващи в него, на броя на крайпътните станции, свързани със селския туризъм, съответно и на броя на туристите.

#### Литература

Михова, Д., Н. Сато, Т. Цуики. Някои особености на селския туризъм в Япония. – География '21, 3, 2009.

Сато, Н., Д. Михова, Т. Цуики. Селският туризъм в Япония. – В: Селски туризъм: състояние, проблеми, тенденции. Под ред. Милен Пенерлиев, Шумен, „Терес проект“, 2009.

Arahi, Y.et.al. Strategy on Green tourism in Yamaguchi Prefecture. Manual for operating a farm inn., 1998 (японски).

Yutaka, A. Rural tourism in Japan and the regeneration of rural communities. 2006. <http://www.agnet.org/library>.

### Organization of "green" and "blue" tourism in Japan (as exemplified by Yamaguchi prefecture, West Honshu)

Assoc. Prof. Dr. **Dimitrina Mikhova**

Prof. Dr. **Noboru Sato,**

Department of Cross-cultural studies, Faculty of Education, Yamaguchi University, Japan

#### Summary

Rural tourism as an economic activity, related to city-country exchange has been practiced for a long time, but recently it is gaining wide popularity in almost all economically developed countries. Based on the available resources, national cultural features and policies, some differences in the attitudes, ways of management and practical forms of this type of tourism can be observed. This paper reflects a research aiming at revealing the Japanese rural tourism features, as exemplified by the situation in Yamaguchi Prefecture, Western Japan. Several forms of practicing rural tourism have been analyzed: rural tourism through participation in agricultural, and fishing and cultural activities in rural environment, by traditional ways and technologies, without staying overnight; participation in rural activities staying overnight; development of a special type of road stations, designated and maintained to help rural tourism in Japan; rural tourism and education.